

Farklı Paydaşların Bakış Açısıyla ABD’de Sporcu Öğrenciliğin ve Spor Bursu Sisteminin İncelenmesi*

According to Different Stakeholders’ Perspective, Examining Student-Athlete and Athletic Scholarship System in the USA

ORIJİNAL ARAŞTIRMA/ ORIGINAL RESEARCH

Sabri ÖZÇAKIR^{1†},
Uğur SÖNMEZOĞLU²

¹Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
²Pamukkale Üniversitesi, Denizli

Özet:

Bu araştırmada, ABD eğitim sisteminin lise ve üniversitelerdeki sporcu öğrenciler için nasıl düzenlendiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir çalışma olup örneklem yöntemi olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu sporcu öğrencilik özgeçmiş olan veya bu sisteminin içerisinde yer alan antrenör, atletik direktör, sporcu ve öğretim üyesi olan katılımcılar oluşturmaktadır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmada 6 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir soru formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntem ile veriler özetlenerek düzenlenmiş ve içerik analizine uygun hale getirilmiştir. Daha sonra betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler daha derin bir işleme tabi tutularak kodlama işlemi gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen verilere göre ABD eğitim sisteminde sporcu öğrencilere burs imkanı, akademik danışmanlık gibi fırsatlar sunulduğu ve ABD eğitim sisteminin olimpiik sporcu yetiştirilmesinde etkin bir rol oynadığı ortaya çıkmıştır. Sporcu öğrencilerin liderlik becerisi, zaman yönetimi, disiplin gibi kazanımlar elde ettikleri; sporcu öğrencilerin aldıkları spor bursunun akademik yeterlilik, antrenör görüşü gibi etmenlere bağlı olarak sürdürülebildiği de görülmektedir. Finansal zorluklar ve sakatlık riski sporcu öğrencilerin karşılaştıkları sorunlardandır. Sporcu öğrencilere nakit para ödenmemesi ve bransa göre burs sayısının sınırlandırılması ise spor bursu sisteminde ortaya çıkan sorunlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Sporcu Öğrenci, Lise Sporları, Üniversite Sporları, Spor Bursu

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 16.06.2017
Kabul Tarihi: 21.12.2017
Online Yayın Tarihi: 25.12.2017

Abstract:

The purpose of this study was to find out how US educational system organizes for student-athletes. This study is a qualitative research and sample of the study is selected using criterion and easily accessible sampling methods to determine the participants. The working group of the study consisted of coaches, athletic directors, student-athletes and faculty who are in the athletic system of American high schools and universities. Interviews were held with 13 people who are in the athletic system in California, USA such as student-athletes, coaches, athletic directors, faculties, and administrators. Data collected with face to face interviews. A semi-structure questionnaire consisting of 6 open-ended questions was used in this study. In the analysis of the data, the data are summarized by using the descriptive analysis method, then the content analysis method used. According to data, it is emerged that US educational system offered athletic scholarship and academic advising opportunities to the student-athletes and US education system played a role on cultivating Olympic athletes. It is also seen that student-athletes achieved some skills such as leadership, time management and discipline and athletic scholarship can be kept depending on academic eligibility and approval of coaches. Financial challenges and risk of injury problems faced by student-athletes. Problems such as shouldn't be paid to the student-athletes and limits on the athletic scholarships depending on sports are issues of current athletic scholarship system.

Keywords: USA, Student-athlete, Interscholastic Athletics, Intercollegiate Athletics, Athletic Scholarship.

* Bu araştırma birinci yazarın TÜBİTAK BİDEB 2219-Yurtdışı Doktora Sonrası Araştırma projesinden üretilmiştir.

† **Sorumlu yazar:** Sabri Özçakır, sabriozcakir@hotmail.com

GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri’ne (ABD) yerleşen her göçmen grup yalnızca umutlarını, dillerini ve kültürlerini değil aynı zamanda fiziksel aktivite ve spor kültürlerini de buraya taşımıştır. Bu göçmen grupların ABD’nin spor kültürüne yaptıkları katkı farklı şekillerde gerçekleşmiştir. İngiliz spor mirasının ABD’de diğerlerine göre baskın spor kültürü olarak yerini aldığı görülmektedir (Gems ve Pfister, 2009).

Diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında ABD’de farklı seviyelerde yer alan değişik spor dallarını aynı çatı altında toplayan şemsiye bir spor yönetimi teşkilatının bulunmadığı görülmektedir. Lise, üniversite ve profesyonel ligler temel spor faaliyetlerini gerçekleştiren kurumlar olarak yerini almakta, okullar eğitimsel sorumluluklarının yanı sıra çocuklar ve gençler için sporu organize etme sorumluluğu bulunan örgütler olarak görülmektedir. ABD’de eğitim kurumlarında beden eğitimi dersleri ile müfredat dışı spor aktiviteleri birbirinden ayrılmakta, spor aktiviteleri öğrencilere sağladığı yararların yanı sıra okula da imaj ve statü kazanımı konusunda olanak vermektedir (Gems ve Pfister, 2009).

ABD’de liselerde spor aktivitelerinin ortaya çıkışı 19. yüzyılın son çeyreğine denk gelmektedir (Pruter, 2013). Öncelikle aynı okulda yer alan sınıf takımları arasında başlayan spor müsabakaları, sonradan liseler arasında gerçekleştirilen spor müsabakalarına dönüşmüştür (Pruter, 2013). Okul yöneticileri Amerikan lise öğrencilerinin I. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan fiziksel durumunu iyileştirmek ve öğrencilere spor yoluyla olumlu kişilik özellikleri kazandırmak amacıyla müfredat dışı spor aktivitelerini desteklemişlerdir. Günümüzde ise liseler arasında gerçekleştirilen spor müsabakaları Amerikan orta öğretiminin önemli bir tamamlayıcısı olarak yerini almıştır (Leonard, 1998). Lise seviyesindeki spor müsabakaları her eyalette yer alan spor birlikleri (örn. Arizona Interscholastic Association, California Interscholastic Federation) tarafından organize edilmektedir (URL 1).

ABD’de yüksek öğrenim ise, spor müsabakalarına verdiği katkı nedeniyle eşsiz bir sisteme sahiptir. ABD haricinde hiçbir ülke bu kadar üst düzeyde kolej ve üniversiteler tarafından desteklenen güçlü bir spor yaklaşımına sahip değildir (Davies, 2012). ABD kolej ve üniversitelerinde 19. yüzyılda başlayan spor programları Amerikan toplumunun önemli bir parçası olarak günümüze kadar gelişerek devam etmiştir (McClellan et al., 2012).

Avrupa’da en popüler spor takımları kulüpler tarafından oluşturulan takımlar olmasına rağmen, ABD’de en popüler takımlar okul sistemi içerisinde çıkan spor takımlarıdır. Neredeyse orta öğretim düzeyindeki tüm okullar ile kolej ve üniversiteler çok sayıda spor branşında kurumlarını temsil etmektedir (Gems ve Pfister, 2009). Kolej seviyesindeki en önemli örgüt ise Ulusal Kolej Spor Birliği’dir (National Collegiate Athletics Federation). Her yıl Ulusal Kolej Spor Birliği’ne bağlı üç ligde 460 binden fazla öğrenci, 19 bin takım 90 farklı şampiyonada yarışmaktadır (URL 1).

Spor ve okul sistemi arasındaki yukarıda bahsi geçen işbirliğinin başlangıcı 19. yüzyıla kadar gitmektedir (Gems ve Pfister, 2009). Spor ve okul sistemi arasındaki işbirliğinin en önemli etkisini olimpiyat takımlarında görmek mümkündür. 1896 yılında Atina’da düzenlenen olimpiyat oyunlarına katılan ABD olimpiyat takımı 13 amatör kolej sporcusundan oluşmuş (URL 2), olimpiyat takımları günümüze kadar da çok sayıda kolej sporcusunu bünyesinde barındırmıştır. Örneğin 2016 yılında Brezilya’da düzenlenen olimpiyat oyunlarında ABD olimpiyat takımının neredeyse %80 ‘i daha önce kolej liginde yarışmış, halen yarışan veya yarışmaya hak kazanan sporculardan oluşmuştur (URL 3). Bu konuda dikkat çeken bir ayrıntı da ABD kolej ve üniversitelerinde öğrenim gören çok sayıda uluslararası sporcunun var olması ve bu sporcuların daha sonra kendi ülkelerinin olimpiyat takımlarında yarışarak ülkelerini temsil etmeleridir. Bu durumun Türkiye açısından en güzel örneği Michigan Üniversitesi’nde tam burslu öğrenim gördüğü sırada 1996 Atlanta Olimpiyatları’na katılan yüzücü Derya Büyükuncu’dur (URL 4).

ABD’de spor bursu sistemini incelediğimizde ise, spor bursunun kolej ve üniversitelerde öğrencilerin sportif yeteneğine ve potansiyeline bağlı olarak verildiği, tam burs ve kısmi burs olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. Tam burs; öğrenim harcı, konaklama, ulaşım ve ders ile ilgili kitap ve materyalleri karşılamakta iken kısmi burslar tam bursun belirli bir yüzdesinin öğrencilere paylaşılması ile ortaya çıkan burs sistemidir (Hastings ve Caven, 2007).

Görüldüğü gibi ABD’de genç sporculara sunulan spor etkinliklerinin okul temelli bir sistemin içerisinde çıktığı görülmektedir. Amerika dışındaki birçok ülke ise kulüp sistemine sahiptir (Popp, Hums ve Greenwell, 2009). Kulüp sistemini temel alan Avrupa’da kolej sporları neredeyse hiç yoktur. ABD’nin aksine, Avrupa üniversitelerinin ünü spor programları ile değil akademik başarıları üzerine odaklanmaktadır. Avrupa’da spor, eğitim sisteminden bağımsız bir

şekilde yürütülmekte ve profesyonel spor takımları kulüp takımlarından beslenmektedir (URL 9).

Türkiye’de de spor Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ağırlıklı olarak eğitim sisteminden ayrı olarak spor kulüpleri aracılığıyla yürütülmektedir. Üniversitede öğrenim gören sporcular spor kariyerleri adına amatör ve profesyonel spor kulüplerini tercih ettiklerinden üniversiteler arasında gerçekleştirilen spor müsabakalarının rekabet düzeyi kulüp takımlarının altında kalmaktadır. Üniversitede spora devam eden sporcuların büyük bir çoğunluğu kariyerlerini sürdürülebilmek için büyük oranda spor ile ilgili bölümleri (Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği, Rekreasyon v.b) tercih etmektedir. Türkiye’de öğrenciler eğitim ve spor kariyerlerinin birlikte sürdürülmesinde bir takım güçlükler yaşamaktadır. Ancak ABD’de lise ve üniversitelerde spor yapan yetenekli sporculara her iki kariyeri birlikte devam ettirebilmeleri adına birçok fırsat sunulmaktadır. Bu açıdan bakıldığında sporcu üreten ABD sisteminin incelenmesinin Türkiye açısından önemli bir konuyu teşkil ettiği söylenebilir. Dolayısıyla bu araştırma ile ABD eğitim sisteminin lise ve üniversitelerde sporcu öğrenciler için nasıl düzenlendiğinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu araştırma, ABD’de varolan sistemi bilen ve bu sistemin içinden gelerek deneyimleyen kişilerin gözüyle ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma nitel bir çalışma olup araştırma desenini olgubilim oluşturmaktadır. Creswell’e göre (1998), olgubilim çalışmaları kişilerin bir olay ya da konuya yönelik yaşadıkları deneyimlerin anlamını açığa çıkarmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada ABD eğitim sisteminin incelenmesi adına bu sistemin içinde yer alan Amerikalı sporcu öğrencilerin ve bu öğrencilere hizmet veren uzmanların deneyimlerine odaklanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde nitel araştırmaya uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve kolay ulaşılabilirlik yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların belirlenmesindeki en önemli ölçütler katılımcıların sporcu öğrencilik özgeçmişlerinin olması veya bu sisteminin içerisinde yer alıyor olmalarıdır.

Öncelikle bu koşulu sağlayabilecek katılımcıların belirlenmesinden sonra kolay ulaşılabilir ve araştırmada yer almaya gönüllü olan 13 (2 kadın, 11 erkek) kişi çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubunda 6 antrenör (2 lise ve 4 üniversite takımı), 1 lise müdürü (eski bir kolej beyzbol oyuncusu), biri üniversite diğer ikisi lisede (biri 2004 Atina olimpiyatlarına katılmış eski bir su topu oyuncusu) görev yapan 3 atletik direktör, 2 öğretim üyesi (biri kolej takımlarında spor psikoloğu, diğeri spor tarihçisi) ve biri de aktif spor yapan bir kolej sporcusundan oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Açık uçlu ve yarı yapılandırılmış bir soru formu oluşturulmuştur. Araştırmada aşağıda belirtilen 6 açık uçlu soru kullanılmıştır.

1. Sporcu öğrencilere eğitimlerine devam etmeleri adına ne tür fırsatlar sunulmaktadır?
2. Amerikan eğitim sisteminin olimpik sporcu yetiştirilmesindeki rolü nedir?
3. Sporcu öğrenciler eğitim ve spor kariyerlerini bir arada sürdürürken ne tür zorluklarla karşılaşmaktadır?
4. Öğrenciler açısından sporcu öğrenci olmanın kazanımları nelerdir?
5. Sporcu öğrencilerin üniversitelerde spor bursunu sürdürebilmesi için kriterler nelerdir?
6. Spor bursu sistemindeki sorunlar nelerdir?

Görüşme tekniği ile katılımcıların algıları ve deneyimleri hakkında derinlemesine bilgiler elde edilmesi sağlanmıştır (Fontana ve Frey, 2005). Görüşmeler görüşmecilerin istediği ortamlarda yapılmış ve dijital ses kayıt cihazı ile katılımcılardan izin alınarak kayıt altına alınmıştır. 11 dakika ile 63 dakika arasında süren görüşmelerin toplam süresi 337 dakikadır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri analiz edilmeden önce ses kaydı ile elde edilen veriler bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz yönteminden yararlanılarak veriler özetlenmiş, daha sonra içerik analizi yöntemine geçilmiştir. İçerik analizi; belgelerin, mülakat dökümlerinin ya da kayıtlarının karakterize edilmesi ve karşılaştırılması için kullanılan bir tekniktir (Altunışık ve ark., 2001). Yıldırım ve Şimşek (2006)’e göre ise, içerik analizinde veriler derin bir analize tabi tutulur ve konuyla ilgili kavram, temalar oluşturulur.

Bu araştırmada da içerik analizinde standart işlem yolu takip edilerek ilk olarak veriler kodlanmış, bulunan tema ve kodların kendi aralarında düzenlenmesinin ardından bulgular yorumlanarak raporlaştırılmıştır. Kodlamalar iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız şekilde yapılmış, daha sonra iki araştırmacı arasındaki tutarlılık teyit edilmiş ve birbirine benzeyen kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Görüşme notlarının hangi katılımcıya ait olduğunu belirlemek amacıyla bütün katılımcılar K harfiyle betimlenerek görüşmeciler 1’den 13’e kadar numaralandırılmıştır (K1, K2...K13).

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliliği sağlamak amacıyla inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik kavramlarının kullanılması Lincoln ve Guba (1985) tarafından önerilmektedir. İnandırıcılığın başarılabilmesi için araştırmacılar uzun süreli etkileşim, çeşitleme ve derinlik odaklı veri toplama, uzman incelemesi ve katılımcı teyidi gibi yöntemleri kullanmaktadır (Lincoln ve Guba 1985’den akt: Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmacının 10 yılı aşkın bir süredir beden eğitimi ve spor alanında çalışması ve bu araştırma için 9,5 ay ABD’de bulunması veri kaynakları üzerindeki öznel algılardan kaynaklanan durumları anlamasında etkili olmuştur. Alanda uzman iki kişi tarafından veriler analiz edilerek kodlamalar yapılmıştır. Katılımcılara görüşme öncesinde görüşmenin içeriği hakkında bilgiler verilmiş ve gerekli onaylar alınmıştır.

Nitel araştırmada genelleme kavramının yerine kullanılan aktarılabirlik (transfer edilebilirlik) özelliğinin güçlendirilebilmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2013) için, bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda katılımcıların ifadelerinden yola çıkılarak, sporcu öğrencilere sunulan fırsatlar, Amerikan eğitiminin olimpik sporcu yetiştirilmesindeki rolü, sporcu öğrencilerin sorunları, sporcu öğrenci olmanın kazanımları, spor bursunu sürdürebilme kriterleri ve spor bursu sistemindeki sorunlar olmak üzere altı tema elde edilmiştir. Bu temalar ve kodlara ilişkin bilgiler Tablo 1’de gösterildiği gibidir.

Tablo 1. Katılımcı Görüşleri Doğrultusunda Elde Edilen Bulgular

Kodlar	Temalar
Özel ders imkanı Antrenörlerin yönlendirmesi ve desteği Sporcu öğrencilere burs imkanı sağlanması Öğrencilerin akademik danışmana sahip olması Mezuniyet sonrasında sporculara destek Üniversitede eğitim alma imkanı	Fırsatlar
Olimpiyat komitesi ile üniversiteler arasındaki işbirliği Olimpik sporcu yetiştirilmesindeki rolün eğitim sisteminden spor kulüplerine kayması Kolej ligi (NCAA) sisteminin olumlu etkisi	Olimpik sporcu yetiştirilmesinde Amerikan eğitiminin rolü
Zaman yönetimi Hem sporda hem de eğitimde başarılı olma zorunluluğu Finansal zorluklar Sakatlık riski	Sporcu öğrencilerin sorunları
Yaşam becerilerini öğrenme Takım uyumu Sağlıklı olma Rekabetçi olma Liderlik becerisi Arkadaşlık kurma İçsel motivasyon İş etiği Zaman yönetimi Disiplin Okulda tanınırlık Burs imkanı Yeni yerler görme imkanı	Sporcu öğrenciliğin kazanımları
Akademik yeterliliğin sağlanması Antrenörün görüşü Davranışlarından sorumlu olma Sağlıklı olma Ulusal Kolej Spor Birliği (NCAA) kurallarını bilme	Spor bursunu sürdürebilme kriterleri
Sporcu öğrencilere nakit para ödenmemesi Bazı sporcu öğrencilere etik dışı/el altından paralar ödenmesi Branşa göre burs sayısının sınırlandırılması Burs sürelerinde üniversiteler arasında farklılık olması	Spor bursu sistemindeki sorunlar

TARTIŞMA

Sporcu Öğrencilere Sunulan Fırsatlar (1. Tema)

Araştırma bulgularına bakıldığında sporcu öğrencilerin birçok faktör ile ilişkili olarak eğitimlerini ve sporculuklarını bir arada devam ettirmeye çalıştığı görülmektedir. Özel ders imkanı, antrenörlerin yönlendirmesi ve desteği, sporcu öğrencilere burs imkanı sağlanması, öğrencilerin akademik danışmana sahip olması, mezuniyet sonrasında sporculara destek, üniversitede eğitim alma imkanı gibi sporcu öğrencilere sunulan fırsatların sporcu öğrencileri motive eden durumlar olarak dikkat çektiği görülmektedir. Fırsatlar teması ile ilgili olarak K1 sporcu öğrencilere ücretsiz olarak sunulan özel dersler ile antrenörlerin desteği ve yönlendirmesinin lise seviyesinde sunulan en önemli fırsatlardan biri olduğunu ifade ederken; katılımcılardan K3, K4, K7, K8, K9, K11, K13 ise kolej ve üniversitelerde sporcu öğrencilere sunulan spor bursunun en önemli fırsat olduğunu belirtmiştir. Örneğin K9’un “Öğrencilere sunulan spor bursları onların eğitimlerine devam etmeleri için finansal açıdan yardım ediyor” ifadesinde bunu görmek mümkündür. Ulusal Kolej Spor Birliği (NCAA) verilerine göre, birinci ve ikinci ligde yer alan okullar her yıl 150 binden fazla sporcu öğrenciye 2.7 milyon dolardan fazla kaynak aktarmaktadır. Öğrenim ücreti, konaklama, ulaşım ve derslerle ilgili materyalleri kapsayan tam burs ve bu fırsatların yalnızca bir kısmını karşılayan kısmi burs olarak yüksek öğrenimde iki farklı sistemin olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, lisede spor yapan öğrencilerin sadece %2’si üniversitede spor bursu alabilmekte ve onların da çok azı kolejden sonra profesyonel kariyere geçebilmektedir (URL 5). “Ulusal Kolej Spor Birliği sporcu öğrencilere üniversiteden mezun olduktan sonra da burs vermektedir. Antrenörlük yaptığım eski okulum Coppin State Üniversitesinde bir sporcum hem akademik olarak başarılı hem de iyi bir sporcu olduğu için mezun olduktan sonra devam ettiği lisans üstü program için Ulusaj Kolej Birliği’nden burs alıyordu.” (K7) ifadesi sporcu öğrencilere mezuniyet sonrası verilen bursları işaret etmektedir. Aynı konuda diğer bir katılımcı da geçmiş dönemler ile karşılaştırıldığında günümüzde olimpiik düzeyde yarışan sporcu öğrenciler için geliştirilen ve Yüzme Federasyonu gibi çeşitli spor birlikleri tarafından desteklenen lisans üstü fırsatların varlığından bahsetmektedir (K5).

“Üniversite seviyesindeki sporcu öğrenciler yalnızca spor ile ilgili değil, aynı zamanda akademik konularda danışmanlık ve rehberlik ile ilgili yardım alıyorlar. Her takım Ulusal Kolej

Spor Birliği’nin kurallarını ve taleplerini bilen ve çoğunlukla atletik departmanlarda çalışan danışmanlara sahip.” (K5) ifadesi ve “Bence bir sporcu üniversiteye gitmek istediği zaman, orada danışmanlara sahip oluyor ve bu danışmanlar sporcu öğrenciler ile birlikte çalışıyor.”(K10) ifadeleri dikkate alındığında sporcu öğrencilere üniversite seviyesinde sunulan imkanlara ek olarak akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetinin de verildiği görülmektedir. Yine “Burada Materdei Lisesi’nde (özel Katolik lisesi) bir Ulusal Kolej Spor Birliği danışmanına sahibiz. Bu danışman sporcu öğrencilerin üniversiteye gidebilmeleri için henüz lisedeyken almak zorunda oldukları dersler konusunda onları bilgilendiriyor.” (K10) ifadesi lise eğitiminden itibaren akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetinin sporcu öğrencilere verildiğini ve bu durumun öğrencilere geleceğe yönelik kariyer planlamalarında olumlu katkı sağladığı belirtilebilir.

Yine akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetinin yanı sıra üniversite düzeyindeki öğrencilerin mezuniyet sonrası becerilerine yönelik bilgiler sunan koordinatörlüklere de sahip oldukları görülmektedir. Bunu bir katılımcının “Üniversite düzeyinde, atletik programlarımız ile birlikte çalışan bir yaşam becerileri koordinatörüne sahibiz. O koordinatör sporcu öğrencilerin mezuniyet sonrasında ihtiyaçları olan iş bulma, özgeçmiş hazırlama, kendilerini tanıtan mektup yazma ve mülakata hazırlanma gibi konularda yardım ediyor.” (K12) ifadesinde görmek mümkündür. Böylece sporcu-öğrencilerin mezuniye sonrası profesyonel yardım alarak mesleki kariyerlerinde başarıya ulaşmalarında katkı sağlandığı ifade edilebilir.

ABD’de sporcu öğrencilere sunulan fırsatlardan bir diğeri istedikleri üniversitede ve bölümde eğitim alma imkanına sahip olmalarıdır. “Sporcu öğrenciler mezun olmak istedikleri bölümleri (pazarlama, işletme ve kinesioloji gibi) seçebiliyor. İlgili oldukları alanı seçme gücüne sahipler ve bildiğiniz üzere birçok öğrenci mezun olmadan önce bölümünü değiştiriyor” (K8), “Lise mezuniyet ortalaması (GPA-Grade Point Average) ve üniversiteye giriş sınavları (ACT-American College Test ve SAT-Scholastic Aptitude Test) sonucunda Güney Kaliforniya Üniversitesi (USC), Kaliforniya Üniversitesi, Los Angeles (UCLA), Stanford, Harvard ve Yale gibi üst düzey üniversitelere giremeyecek öğrenciler spor sayesinde bu okullarda eğitim alma imkanı elde edebilirler.” ve (K10) “Normal şartlarda spor yapmasalar üniversitede öğrenim görme şansına sahip olmayacak öğrencilere sahibiz” (K13) ifadelerine bakıldığında katılımcılarında da bu konuda benzer yorumlar yaptıkları söylenebilir. Amerikan Olimpiyat Komitesi’nde (USOC) kolej liginden sorumlu direktör Sara Wilhelmi’ye göre de sporcu

öğrenciler kendi istedikleri üniversitelere giderek üst düzeyde yarışmaya devam ederken aynı anda eğitimlerini de sürdürebilirler. Aynı zamanda öğrencilerin okul ve yaptıkları spor branşı arasında bir seçim yapmak zorunda olmadıkları belirtilmektedir (URL 6). Dolayısıyla sporcu öğrencilerin üniversitede eğitim alma imkanına sahip olmalarının spor yapmanın öğrenciler açısından belki de en büyük avantajlarından birine vurgu yaptığı ifade edilebilir.

Amerikan Eğitim Sisteminin Olimpik Sporcu Yetiştirilmesindeki Rolü (2. Tema)

Tablo 1’de görüldüğü gibi Amerikan eğitim sisteminin olimpik sporcu yetiştirilmesindeki rolü katılımcı görüşleri sonrasında ortaya çıkan ikinci temadır. Bu temaya ilişkin olarak ABD üniversiteleri ile ABD Olimpiyat Komitesi arasındaki işbirliğine ilişkin iki farklı görüşün ortaya çıktığı ifade edilebilir. “Üniversiteler ile Amerikan Olimpiyat Komitesi kolej ligi sezonları boyunca birlikte çalışıyorlar” (K2) katılımcı ifadesi bu işbirliğinin olumlu yönünü yansıtırken; “Amerikan eğitim sistemi ve olimpiyat komitesinin işbirliği içerisinde çalıştığını düşünmüyorum. Olimpiyat komitesinin sporcu yetiştirilmesi açısından kendi tasarrufu var... Olimpiyat komitesinin olimpik sporcuları eğitim sisteminin dışından seçtiğini düşünüyorum” (K11) ifadesine bakıldığında işbirliğinin var olmadığı dile getirilmektedir. Oysa ki Amerikan Olimpiyat Komitesi ile Ulusal Kolej Ligi Birliği arasında amatörlük kuralı ile ilgili bir anlaşma bu işbirliğine iyi bir örnek olarak gösterilebilir. Bu anlaşmaya göre amatörlük esası ile yarışmaya katılması gereken sporcu öğrenciler, amatörlük statüleri değişmeden Amerikan Yüzme Federasyonu gibi bir ulusal federasyondan maaş alabilmektedir (Glover, 2009).

Günümüzde ABD’de özellikle lise düzeyindeki spor aktivitelerine gösterilen ilginin aşağıya doğru bir ivmelenme kazandığı söylenebilir. “Bu günlerde en azından bu bölgede özel kulüp takımları lise seviyesindeki okul takımlarına oranla daha fazla hakim olmaya başladı. Bu kulüpler adına müsabakalara katılan çocuklar para ödemek zorundalar, ama bu kulüpler belki de öğrencilerin spor bursu alma şanslarını arttırıyorlar.” (K1) ve eğitim sisteminin işlevinin her yıl azaldığını düşünüyorum. Eğer bir cimnastikçi ve atlama (su sporu) sporcusu olmak istiyorsanız eğitim sisteminin dışındaki özel kulüplere gidiyorsunuz. Çünkü özel kulüpler yalnızca yaptığınız spora odaklanıyor ve öğrencilerin koleje girmesi için çalışıyor. Bu kulüpler öğrencilerin spor bursu alması için çalışıyor. Özel kulüplerdeki sistem öncelikle öğrencileri koleje sonra da profesyonel liglere göndermek üzerine kurulu.” (K3) ifadeleri bu doğrultuda görüşümüzü destekler niteliktedir. Gems ve Pfister (2009) son yıllarda, özel kulüplerin en iyi sporcuları

kulüplerine çekmek için okul programlarına meydan okuması lise sporlarının bir problemi olarak görüldüğünü ifade etmektedir.

ABD’de yukarıda bilgilere paralel olarak sporcu öğrencilerin profesyonel sporculukları ile birlikte akademik kariyerlerini de dengelemeye çalıştıkları görülmektedir. Ulusal Kolej Spor Birliği’nin 2011 yılı verilerine göre kolej sporcularının yalnızca %1.7’si kolejden profesyonel kariyere başarılı bir geçiş yapabilmektedir (Mirabile ve Witte, 2013). Araştırmada katılımcılardan bazılarının Amerikan eğitim sisteminin olimpik sporcu yetiştirilmesindeki rolünü Ulusal Kolej Spor Birliği’nin olumlu etkisi üzerinden açıklamaya çalıştığı ifade edilebilir. Örneğin K5 kodlu katılımcının “Kolej ligi (NCAA) sistemine sahibiz... farklı sporlarda çok iyi antrenörlere sahibiz, spor bursu sistemine sahip olduğumuz için uluslararası sporcular da Amerika’ya geliyor. Uluslararası sporcular burada antrenman yapıyor ve olimpiyatlarda kendi ülkelerini temsil ediyor. Bu nedenle hem Amerikan olimpiyat takımı hem de diğer ülkelerin olimpiyat takımları için kolej ligi sistemimiz önemli bir rol oynamaktadır.” ifadesi ile Amerikan kolej liginin sportif kariyeri ve akademik kariyeri bir arada sürdürmek isteyen dünyanın dört bir yanındaki çok sayıda başarılı sporcuya uygun ortamı hazırladığına işaret etmektedir. 2006-2007 sezonunda 16 binin üzerinde uluslararası sporcu öğrencinin kolej liginde yer aldığı, bu sporcuların yaklaşık %70’inin kolej liginin 1. liginde yer alan okullara kayıt oldukları görülmektedir. Dünyanın dört bir yanından gelen uluslararası sporcuların birçoğunun kendi ülkelerinde kolej sporlarının ABD kadar rekabetçi olmadığı bilinmektedir. ABD’de kolej ligi takımlarının formasını giymek birçok kişinin rüyası olarak düşünülmekte ve bazı kolej sporcuları kolej ligini profesyonelliğe geçiş için bir basamak olarak kullanmaktadır (Popp et all., 2009). Diğer bir katılımcı “Birçok sporda özellikle atletizmde olimpik düzeydeki antrenörler üniversite takımlarının antrenörleri. Kolej ligi gelecekte olimpik sporcu olmak isteyen gençler için bir çeşit kendini kanıtlama ortamı... atletizm ve güreş gibi bazı olimpik sporlarda, olimpik sporcuların neredeyse tamamı kolej programlarından geliyor. Bu nedenle kolejler olimpiyat takımı üzerindeki büyük bir etkiye sahiptir.” (K9) ifadesi de doğrudan kolej ligi sisteminin olumlu etkisini işaret ettiği söylenebilir.

Sporcu Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar (3. Tema)

Katılımcı ifadelerinden (K1, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12) sporcu öğrencilerin karşılaştıkları sorunların bir tema olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bu

sorunlardan zaman yönetimine ilişkin olan kod ise katılımcılar tarafından en önemli sorun olarak ifade edilmektedir. “Zaman yönetiminin en önemli şey olduğunu düşünüyorum. Öğrenciler yaptıkları spor ve akademik konulara zaman ayırabilmelidir. Bu nedenle zaman yönetimi her sporcu için bir zorluk.” (K1) katılımcı ifadesinde bu durumu görmek mümkündür. Zaman yönetiminin üniversite sporcularına oranla lise düzeyinde daha zor olduğunu vurgulayan başka bir katılımcı ise “Kendi planını ayarlayabildiğin için üniversite düzeyinde daha kolay görünüyor. Derslerini Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günlerine ayarlayıp Salı ve Perşembe günleri boş günlerin olabilir. Bu nedenle kolej sporcuları antrenman için daha fazla zaman bulabilirler. Lisede ise öğrenciler 8.30’da okula gelip 2.30’a kadar okuldan ayrılmıyorlar ve gün boyu ders alıyorlar.” (K10) ifadesiyle bu durumu belirttiği diğer bir ifadedir.

“Sporcu öğrenciler sakatlanırlarsa spor kariyerleri bitebilir ve potansiyel olarak spor bursunu kaybedebilirler.” (K13), “Finansal zorlukların zaman yönetiminden sonra ikinci zorluk olduğunu düşünüyorum. Tam burs yeterli olarak görülsede öğrencilerin hayatlarını devam ettirebilmeleri için daha fazlasına ihtiyaçları var.” (K11) ifadeleri de araştırmada zaman yönetiminin yanı sıra finansal zorluklar ve sakatlık riski gibi etmenlerin sporcu öğrencilerin karşılaştıkları sorunlardan olduğunu gösterdiği belirtilebilir.

Sporcu Öğrenci Olmanın Kazanımları (4. Tema)

Katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlara bağlı olarak sporcu öğrenci olmanın zaman yönetimini öğrenme (K1, K5, K8, K9, K11), takım uyumu (K1, K5, K6, K11), liderlik becerisi (K4, K5, K7), yaşam becerilerini öğrenme (K1), sağlıklı olma (K2), rekabetçi olma (K2, K5, K8, K11), iş etiği (K8) ve disiplini (K11), içsel motivasyon (K8), okulda tanınırlık (K2), spor bursu imkanı (K3, K4) ve yeni yerler görme (K12) gibi birçok kazanıma imkan sağladığı görülmektedir. Örneğin “Sporcu öğrenciler rekabetçiler, takım içerisinde nasıl çalışacaklarını biliyorlar... Liderlik becerilerine sahipler.” (K5) ve “Birçok işletme zaman yönetimine ve rekabetçi ruha sahip oldukları için sporcu öğrencileri tercih ediyor... İçsel motivasyona, iş disiplini ve zaman yönetimi bunların hepsi sporcu öğrencilere sınıf dışındaki ortamı öğretmeye yardımcı oluyor.” (K8) ifadeleri yukarıda verilen kazanımlara örnek olarak gösterilebilir.

Bu kazanımların sporcu öğrencilerin akademik başarılarına da olumlu etki ettiği ifade edilebilir. Bu durumu lise düzeyinde spor müsabakalarına katılım ile yüksek notlara sahip olma

yani akademik başarı arasında bir ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmalarda görmek mümkündür. Örneğin Fejgin (1994), spor müsabakalarına katılan lise öğrencilerinin yüksek notlara sahip olduklarını ve daha az disiplin problemiyle karşılaştıklarını ifade etmektedir. Aynı araştırmada spor müsabakalarına katılımın öğrencilerde okul kurallarına uyma ve temel değerlere bağlı kalma gibi konularda daha derin bir bağlılığı yansıtabileceği de aktarılmaktadır. Sonuç olarak artan disiplin davranışının daha fazla çabaya ve yüksek notlara öncülük edebildiği ifade edilmektedir (Lumpkin ve Favor, 2012). Ayrıca, beden eğitmciler ve spor uzmanları spora katılımın kolej sporcularında sağlığı artırma, yarışma kurallarına ve toplum kurallarına uyma, hatalı davranışları engelleme, karakter inşası, özgüven ve motivasyonu artırma, eğitim fırsatı ve sporda kariyer fırsatı sunma, yaşam tecrübesini artırma ve arkadaşlık kurma, başarısızlıkla ve zor durumlarla nasıl başa çıkacağını bilme, yaşam becerilerini geliştirme gibi birçok fizyolojik, psikolojik, eğitimsel ve sosyal faydayı beraberinde getirdiğini belirtmektedir. Yukarıdaki bahsi geçen görüşlerin aksine Chen, Snyder ve Magner (2010) spora katılımın etkisini ölçmeyi amaçladıkları çalışmalarında spora katılmanın erkek kolej sporcularının akademik motivasyonu, akademik gelişimi ve öğrenme kabiliyeti üzerinde etkisinin olmadığını ortaya koymuşlardır.

Spor Bursunu Sürdürebilme Kriterleri (5. Tema)

Araştırmada katılımcı görüşleri doğrultusunda sporcu öğrencilerin elde ettiği önemli kazanımlardan biri olarak ortaya çıkan sporcu bursunun sürdürülebilir olması için öğrencilerin bazı şartları yerine getirmesi gerektiği görülmektedir. “Spor bursunu sürdürebilmek için gerekli kriterleri taşımaları ve notlarını yüksek tutmalıdırlar.” (K5), “Akademik beklentiler, örneğin ilk yıllarında 4.0 üzerinden 1.8 ve ikinci yıllarında bursu sürdürebilmek için 2.0 ortalamaya sahip olmalılar.” (K7), katılımcı ifadelerinde görüldüğü gibi katılımcıların çoğu (iki katılımcı K8 ve K11 hariç) akademik ortalamının (GPA-Grade Point Average) spor bursunun sürdürülebilmesi için en temel kriter olarak ortaya çıktığını ifade etmektedir. Ulusal Kolej Spor Birliği de benzer şekilde sporcu öğrencilerin üniversite kariyerleri boyunca spor müsabakalarına katılabilmek, diğer bir ifadeyle uygun şartları taşıyabilmeleri için bazı akademik standartları karşılamaları gerektiğini belirtmektedir (URL 7). Yine Ulusal Kolej Spor Birliği’nde yer alan her bir ligin (1. 2. ve 3. lig) hedeflerine uygun belirli akademik standartları bulunmaktadır. Örneğin 1. ligde yer alan okullarda, sporcu öğrenciler birinci yıllarında 4.0 üzerinden 1.8, ikinci yıllarında 1.9,

üçüncü ve dördüncü yıllarında nihayetinde mezun olabilmek için 2.0 akademik ortalamaya sahip olmaları gerekmektedir (URL 7).

Yine katılımcı ifadeleri değerlendirildiğinde (K2, K13) antrenörlerin görüşünün de spor bursunun sürdürülebilirliğinde önemli bir kriter olduğu görülmektedir. “Diğer bir sorumluluk 4 yıl boyunca spor bursu garanti olmadığı için sporda başarılı olman gerekiyor. Eğer antrenör takıma katkı sağlamadığını düşünürse bursunu kaybedebilirsin.” (K13) Ayrıca “Üniversitede futbol bursuna sahip olmak için yeterince şanslıydım... açıkça birçok şeyde sıkıntıya düşmemem gerekiyordu. Sporcu öğrenci olarak bursumu devam ettirebilmek için bazı etkinliklere katılmam gerekiyordu. Davranışlarından sorumlu olman gerekiyor.” (K3) ifadesi değerlendirildiğinde sporcu öğrencilerin davranışlarından sorumlu oldukları ve K4, K8, K9 kodlu katılımcıların da bu duruma paralel görüş bildirdikleri belirtilebilir. Sporcu öğrenciler sağlıklı kalmalıdır. Sağlıklı olmadıkları için spor bursunu kaybetmezler... ama sakatlık bunun bir parçası olabilir. Sporcu öğrenciler kolej ligi (NCAA) kurallarını ihlal edemezler. Bu kuralları bilmelidirler.” (K5) ifadesi de sporcu öğrencilerin sağlıklarına dikkat etmeleri ve kolej liginin kural ve ihlallerini bilmeleri gerektiğini göstermektedir.

Spor Bursu Sistemindeki Sorunlar (6. Tema)

Araştırmada ABD’de sporcu öğrencilere sunulan en önemli fırsatlardan biri olarak ortaya çıkan spor bursu sistemi içerisinde birtakım sorunların mevcut olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların neredeyse yarısı Amerikan üniversite ve kolejlerinde var olan mevcut spor bursu sisteminin en önemli sorununu “sporcu öğrencilere para ödenmemesi” olarak görmektedir.. Ulusal Kolej Spor Birliği kurallarına göre amatör statüde yarışan sporcu öğrencilere para ödemesi yapılamamaktadır. Bu sorunu ifade eden katılımcılar “Kolej düzeyinde en büyük tartışma sporcu öğrencilere profesyonel sporcular gibi bir maaş ödemeli miyiz?” (K1), “Sporcu öğrenciler maç kazandıkları için kolejler para kazanıyorlar... eğer bir okul milyon dolarlar kazanıyor ve sporcu öğrenciler bir şey alamıyor onlara bir şey ödemiyorsa...” (K2), “Bu işin ticari bir yönü var. Bu yüzden bana göre basketbol, beyzbol ve özellikle Amerikan futbolu gibi sporlarda, büyük üniversiteler milyon dolarlar kazanıyor... sporcu öğrenciler üzerinden para kazanıyorlar ancak onlara hakettiklerini vermiyorlar.” (K3), “Özellikle üniversite düzeyinde, sporcu öğrencilere para ödenmemesi uzun zamandır tartışılıyor... üniversiteler oldukça fazla para kazanıyor... ve sporcu öğrenciler hiçbir şey almıyor... bu oldukça zedeleyici bir sistem.

Öğrenciler eğitim almak için üniversiteler ve hiçbir öğrenciye para ödenemez.” (K5) ve “Bu adil değil. Sporcu öğrencilere bazı üniversitelerde ve bazı sporlarda para ödenmeli. Büyük üniversitelere giden büyük miktarda para var ve onlar paranın bir kısmını israf ediyor.” (K13) gibi ifadelerle sporcu öğrencilere para ödenmesi gerektiğini dile getirmektedir. Yukarıdaki ifadeler değerlendirildiğinde sporcu öğrencilerin para kazanmayı hak ettikleri ve bu durumun gerçekleşmemesinin ise mevcut sistemin önemli bir sorunu olduğu belirtilebilir. Sporcu öğrencilerin sporculuklarında ekstra enerji ve zaman ayırmalarına rağmen işçi veya çalışanların sahip olduğu korumaların hiçbirine sahip olmadıkları, hizmetleri karşılığında para ödenmediği ve sakatlanmaları durumunda çalışanların aldığı gibi bir tazminat alamadıkları görülmektedir. Sporcu öğrencilerin işverenleri olarak yüksek öğretim kurumlarının onlara yalnızca sınırlı sağlık imkanları ve sınırlı sakatlık sigortası sundukları ifade edilebilir. Kolej düzeyinde Amerikan futbolu tarihinin en başarılı antrenörü olan Bobby Bowden’a göre de sporcu öğrenciler okulları için milyon dolarlar kazanıyor ve bu imkanlardan sporcu öğrenciler haricinde herkes yararlanıyor (McCormick ve McCormick, 2006). Saffici ve Pellegrino’ya (2012) göre de kolej ligi endüstrisinde her yıl büyük miktarda gelir elde edildiği ve bu nedenle sporcu öğrencilere spora katılmalarının karşılığında aylık bir para ödenmesinin adil olacağı ifade edilmektedir.

Spor bursu sisteminin mevcut sorunlarından bir diğeri spor branşlarına göre burs sayısının belirlenmesi ve sınırlandırılmasıdır. Antrenörler kendilerine verilen bursları takım içinde dağıtma yetkisine sahiptir. Bu durumu “Spor dalına özgü olarak yeteri kadar burs yok... eminim antrenörler daha fazla bursa sahip olurlarsa mutlu olurlar ancak şu an bu mümkün değil. Beyzbol takımına baktığınızda, takımda 20-30 genç olmasına rağmen, 11 tane burs var.” (K4), “Her bir spor verebileceği belirli burs sayısı sayısına sahip örneğin erkek basketbol takımı 12, kız atletizm takımı 18... Her bir antrenör için en önemli sorunlardan birisi bursların nasıl dağıtılacağı ve bursları kimin alıp kimin almayacağıdır. Bunun büyük bir sorun olduğunu biliyorsun.” (K9) ve “Burs sayılarının çok düşük olduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda her bir sporcuya ve her bir kuruma verilen burs sayısının düzenlenebileceğini düşünüyorum. Örneğin, burada (California State University, Fullerton) beyzbol takımımızın kadrosunda 35 sporcu var ama yalnızca 11.7 tane burs verebiliyorsun ve kız voleybol takımının kadrosunda 15 sporcu var ve onların tamamına burs verebiliyorsun... voleybolda tüm sporculara burs verilebiliyor ve bu yaklaşık 20 bin dolara karşılık geliyor ve beyzbol sporcularına bu paranın yalnızca %25’i yani 5 bin dolar veriliyor.” (K11) gibi katılımcı ifadelerinde görmek mümkündür. Ayrıca burs

sayılarının belirlenmesiyle ilgili diğer bir katılımcı “Bu adil bir sistem değil. Belirli üniversiteler çok fazla kazanırken, diğer üniversiteler fazla para kazanamıyor. Ama onlar da sistemi sürdürmek için para harcamak zorundalar. Bazı sporlarda sporcu öğrencilere verilen burs sayısı çok fazla. Özellikle 90 bursa sahip olan Amerikan futbolu açıkça büyük bir problem. Cinsiyet eşitliği yasası diğer erkek takımları için problem oluşturuyor. Çünkü kadın ve erkek sporculara eşit miktarda burs verilmesi gerekiyor ve Amerikan futbolunda burs sayısının yüksek olması diğer erkek takımlarının sayısını etkiliyor.” (K13) ifadesi ile ABD futbolunda sporculara sağlanan yüksek sayıdaki burstan dolayı diğer erkek takımlarının burs sayılarının azaldığına vurgu yapmaktadır. Bu durumun da branşlar arasında spor bursu sisteminden eşit yararlanma imkanı olumsuz etkilediği ifade edilebilir. Örneğin Amerikan futbolunda çok fazla öğrenciye burs verilmesi diğer erkek takımlarının burs sayısını kısıtlamaktadır. Bu nedenle Ulusal Kolej Spor Birliği’nin 1. Liginde yer alan Kaliforniya Devlet Üniversitesi, Fullerton gibi bazı okulların Amerikan futbol takımı bulunmamaktadır. Oysa ki ABD’de 1972 yılında çıkarılan cinsiyet eşitliği yasası (Title IX) ile lise ve üniversite düzeyindeki spor aktivitelerini de kapsayacak şekilde okullarda kız ve erkek öğrencilere eşit fırsatlar sunulması zorunlu hale getirilmiştir (Stevenson, 2007).

Araştırmada dikkat çeken bir diğer bulgu ise sporcu öğrencilere zaman zaman el altından para ödenmesi gibi etik dışı bir sorunun var olmasıdır. Bu sorun yukarıda açıklanan amatörlük kuralı gereği sporcu öğrencilere para ödenmemesi sorununun doğal bir sonucu olarak açıklanabilir. Bir sorun çözülmediğinde ilgililer yasal olmamasına rağmen yetenekli sporcuları okullarına çekebilmek adına problemin çözümü için etik dışı davranışlara yönelebilmektedir.

Son olarak spor bursu sisteminde sorunlara ilişkin katılımcı görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan kod ise burs sürelerinin belirlenmesinde üniversiteler arasında farklılıkların olmasıdır. “Kolej liginin en güçlü 5 konferansında yer alan okulların sporcu öğrencilere dört yıl süreli burs imkanı vermeleri önemli bir sorun. Sözkonusu okullar sporcu öğrencilere tüm öğrenim sürelerini kapsayan burslar sunmasına rağmen bizim (California State University, Fullerton) gibi orta ölçekteki büyük olan okullar yalnızca yıllık burslar sunabiliyor.” (K7) katılımcı ifadesi bu durumu varlığını destekler niteliktedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

ABD eğitim sisteminin lise ve üniversitelerdeki sporcu öğrenciler için nasıl düzenlendiğini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, Kaliforniya eyaletinde bulunan lise ve üniversitelerde spor ile ilgili alanlarda görev alan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler neticesinde sporcu öğrencilere sunulan fırsatlar, Amerikan eğitiminin olimpiik sporcu yetiştirilmesindeki rolü, sporcu öğrencilerin sorunları, sporcu öğrenci olmanın avantajları, spor bursunu sürdürebilme kriterleri ve spor bursu sistemindeki sorunlar olarak 6 başlık altında temalar ortaya çıkmıştır.

Elde edilen verilerin analizi sonucu katılımcıların önemli bir kısmı üniversite seviyesinde sporcu öğrencilere sağlanan spor bursunun en önemli fırsat olduğunu belirtmişlerdir. Aynı seviyedeki öğrencilere sunulan akademik danışmanlık ve rehberlik hizmeti de diğer bir fırsat olarak ortaya çıkmıştır. Amerikan eğitim sisteminin olimpiik sporcu yetiştirilmesindeki rolüne dair eğitim sisteminin mi yoksa özel spor kulüplerinin mi etkin rol üstlendiği konusunda farklı fikirler dile getirilmiştir. Son zamanlarda farklı spor dallarında açılan özel spor kulüplerinin eğitim sistemi içerisinde yer alan özellikle lise düzeyindeki spor faaliyetleri ile rekabet ettiği görülmektedir. Araştırmada Kolej ligi sisteminin de olimpiik sporcu yetiştirilmesinde önemli bir etkiye sahip olduğu ve kolej liginin yalnızca Amerikan olimpiyat takımı için değil farklı ülkelerin olimpiyat takımlarına da hizmet ettiği de ortaya çıkmıştır. Dünyanın dört bir tarafından gelip kolej liginde yarışan uluslararası sporcuların aynı zamanda olimpiyatlarda kendi ülkelerini temsil ettikleri görülmüştür.

Araştırmada sporcu öğrencilerin karşılaştığı en önemli sorun zaman yönetimidir. Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde sporcu öğrencilerden sporu ve akademik konuları (ders, ödev v.b) dengeli bir biçimde sürdürebilmeleri ve her ikisinde de gerekli kriterleri sağlamaları beklendiği ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte sporcu öğrencilerin spor ve eğitim kariyerlerini bir arada sürdürmelerinin onlara yaşam becerilerini öğrenme, takım uyumu, zamanlarını yönetmeyi öğrenme, liderlik becerileri ve rekabetçi olma gibi birçok kazanım sağladığı görülmektedir.

Yine araştırma sonucunda sporcu öğrencilerin spor burslarını sürdürebilmeleri ve okulları adına müsabakalara katılabilmeleri için bazı kriterleri sağlamaları gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu kriterlerden en önemlisi akademik ortalama ve başarıdır. Her yıl binlerce sporcunun üniversitede

istediği bölümde eğitim almasına fırsat veren bir sistemin var olmasına rağmen spor bursu sisteminin de bazı sorunları olduğu görülmektedir. Örneğin, okulları adına yarışan sporcu öğrencilere kolej ligindeki amatörlük kuralı gereği para ödemesi yapılamamaktadır. Ancak spor programları güçlü olan bazı okullarda basketbol, beyzbol ve özellikle Amerikan futbolu sporcuları okullarına büyük paralar kazandırmaktadır. Fakat bu sporculara verilen spor bursları (öğrenim ücreti, konaklama, ulaşım ve ders kitaplarını kapsayan) yetersiz görülmektedir.

Sonuç olarak ABD’de lise ve üniversite seviyesindeki başarılı sporcular ödüllendirilmekte ve kendilerine bazı fırsatlar sunulmaktadır. Türkiye’de genç nüfus arasında sıklıkla görülen spor kariyerine büyük umutlar bağlayarak eğitimlerini yarıda bırakan gençler sporda başarılı olamadıklarında hayal kırıklığına uğramakta ve bu durumun örnekleri her geçen gün artmaktadır. Yüksek bir genç nüfus potansiyeline sahip Türkiye’de, gençler gerek sportif gerekse akademik olarak en verimli oldukları dönemde spor mu eğitim mi ikilemine düşmekte ve iki kariyeri birlikte sürdürebilme veya spor yaparken ilgili oldukları bölümde öğrenim görme imkanı yakalayamamaktadır. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde ABD’nin ise, lise ve üniversitelerde oluşturduğu dengeli bir yapı ile gençlere daha sağlıklı bir ortam ve realist bir yaklaşım sunduğu ifade edilebilir. Türkiye ve ABD’nin eğitim ve spor sisteminin kendine özgü iç dinamikleri olsa da Amerikan sisteminin olumlu yönlerinin Türkiye açısından değerlendirilebilmesi ve bazı olumlu yönlerinin örnek alınması gerektiği belirtilebilir.

Bu doğrultuda Türkiye açısından aşağıdaki önerilerde ve değerlendirilmelerde bulunulabilir:

Amerika ve Türkiye’nin spor sistemi birbirinden oldukça farklıdır. Amerika’da lise ve üniversite takımlarını içinde barındıran okul temelli spor sistemine karşın, Türkiye’de diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi amatör ve profesyonel kulüplerin olduğu kulüp sistemi vardır. Türkiye’de Amerika’nın tersine devlet üniversitelerinde eğitim ücretsizdir. Türkiye’de lise ve üniversite düzeyinde spor aktivitelerinin rekabet düzeyi kulüp takımlarının gerisinde kalmaktadır.

Amerika’da başarılı sporcular kolej ve üniversitelerin ilgi duydukları bölümlerine seçme şansına sahipken, Türkiye’de yalnızca milli sporcular millilik bursu alarak devlet üniversitelerinin beden eğitimi ve spor ile ilgili bölümlerini seçebilmektedir. Ancak vakıf/özel

üniversiteleri sporcu öğrencilere istedikleri bölümü seçme imkanını sunmaktadır. Bu imkan gelecekte devlet üniversiteleri için de geçerli olabilir.

Amerikan lise ve üniversitelerinde sporcu öğrencilere sunulan danışmanlık ve özel ders gibi imkanlar Türkiye’de de uygulamaya sokulabilir. Böylece sporcu öğrenciler antrenman, kamp ve müsabakalar nedeniyle eksik kaldıkları eğitim aktivitelerini tamamlayabilirler.

Amerikan lise ve üniversitelerinde sporcu öğrencilerin spora devam etmeleri adına önemli bir koşul olan akademik başarı, Türkiye’ye de uyarlanabilirse başarılı sporcuların eğitim ve spor kariyerlerini birlikte sürdürmelerine katkıda bulunulabilir.

KAYNAKLAR

- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E., ve Bayraktaroğlu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Arastırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Chen, S., Snyder, S., and Magner, M. (2010). The effects of sport participation on student-athletes’ and non-athlete students’ social life and identity. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 3, 176-193.
- Creswell, J.W. (1998). *Qualitative Inquiry and Research Design*. California: Sage Publications.
- Davies, R. O. (2012). *Sports in American Life: A History*. Second Edition. UK: Wiley-Blackwell.
- Fejgin, N. (1994). Participation in high school competitive sports: A subversion of school mission or contribution to academic goals? *Sociology of Sport Journal*, 11, 211-230.
- Fontana, A. & Frey, J. (2005). The interview: From structured questions to negotiated text. In Denzin, NK. & Lincoln, YS. (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*. 2nd. Ed, Los Angeles, CA: Sage.
- Gems, G. R. & Pfister, G. (2009). *Understanding American Sports*. London: Routledge.
- Glover, W.H. (2009). *Sports Law Handbook: For Coaches and Administrators*. BookSurge Publishing.
- Hastings, P. and Caven, T. (2007). *How to Win a Sports Scholarship*. Third Edition. California: Redwood Creek Publishing.
- Leonard, W. M. (1998). *A Sociological Perspective of Sport*. Fifth Edition. USA: Allyn and Bacon.
- Lincoln, Y.S., & Guba, E.G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Lumpkin, A., and Favor, J. (2012). Comparing the academic performance of high school athletes and non-athletes in Kansas in 2008-2009. *Journal of Sport Administration & Supervision*, 4(1), 41-62.
- McClellan, G. S., King, C., & Rokey JR., D. L. (2012). *The Handbook of College Athletics and Recreation Administration*. USA: Jossey-Bass.
- McCormick, R. A., & McCormick, A. C. (2006). The myth of the student-athlete: The college athlete as employee. *Washington Law Review Association*, 81, 71-157.
- Mirabile, M.P., & Witte, M.D. (2013). Collegiate and professional careers of high school athletes. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 6, 41-56.
- Popp, N., Hums, M.A., and Greenwell, T.C. (2009). Do international student-athletes view the purpose of sport differently than United States student-athletes at NCAA Division I Universities?. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 2, 93-110.
- Pruter, R. (2013). *The Rise of American High School Sports and the Search for Control: 1880-1930*. New York: Syracuse University Press.
- Saffici, C., & Pellegrino, R. (2012). Intercollegiate Athletics vs. Academics: The student-athlete or the athlete-student. *The Sport Journal*, 15(1), 1-8.
- Stevenson, B. (2007). Title IX and the evolution of high school sports. *Contemporary Economic Policy*, 25(4), 486-505.
- URL 1, “What is the NCAA”, 06 Aralık 2016, <http://www.ncaa.org/about/resources/media-center/ncaa-101/what-ncaa>,
- URL 2, “10 Things You May Not Know About the First Olympics”, 11 Nisan 2016, <http://www.history.com/news/10-things-you-may-not-know-about-the-first-olympics>,

Özçakır, S., ve Sönmezoğlu, U. (2017). Farklı Paydaşların Bakış Açısıyla ABD’de Sporcu Öğrenciliğin ve Spor Bursu Sisteminin İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 71-90.

URL 3, “Nearly 80 Percent of the 2016 U.S. Olympic Team Has Competed in College Sports”, 23 Kasım 2016, <http://www.teamusa.org/News/2016/August/12/Nearly-80-Percent-Of-The-2016-US-Olympic-Team-Has-Competed-In-College-Sports>,

URL 4, “Amerika’ya Yolculuk”, 06 Aralık 2016, <http://www.deryabuyukuncu.com/amerikaya-yolculuk>,

URL 5, “Scholarships”, 10 Nisan 2016. <http://www.ncaa.org/student-athletes/future/scholarships>,

URL 6, “Nearly 80 Percent of the 2016 U.S. Olympic Team Has Competed in College Sports”, 23 Kasım 2016, <http://www.teamusa.org/News/2016/August/12/Nearly-80-Percent-Of-The-2016-US-Olympic-Team-Has-Competed-In-College-Sports>,

URL 7, “Remaining eligible: Academics”, 15 Aralık 2016., <http://www.ncaa.org/remaining-eligible-academics>,

Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 5. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.